

**Vabariigi Valitsuse määruse  
„Lasila looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri” eelnõu  
SELETUSKIRI**

## **1. Sissejuhatus**

Looduskaitseaduse § 10 lõike 1 alusel on Vabariigi Valitsusel õigus võtta ala kaitse alla ja kehtestada ala kaitsekord. Eelnõukohase määrusega muudetakse olemasoleva kaitstava loodusobjekti tüüpi: hoiualast moodustatakse looduskaitseala, samuti laiendatakse kaitse all olevat ala ja kehtestatakse kaitse-eeskiri.

Kaitseala asub Lääne-Viru maakonnas Tamsalu vallas Piisupi külas ja Rakvere vallas Lasila külas.

Lasila looduskaitseala (edaspidi *kaitseala*) territoorium võeti hoiualana kaitse alla Vabariigi Valitsuse 15. septembri 2005. a määrusega nr 237 „Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne-Viru maakonnas”. Seega ei võeta määrusega kaitse alla uut ala, vaid muudetakse olemasoleva kaitstava loodusobjekti tüüpi, täpsustatakse välis- ja võõndite piire ning kehtestatakse uus kaitse-eeskiri.

Eelnõukohase määrusega muudetakse looduskaitseaduse § 13 lõike 1 alusel olemasoleva kaitstava loodusobjekti tüüpi ja kehtestatakse kaitse-eeskiri. Muudatuse on tinginud vajadus tagada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi nr 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50, edaspidi *loodusdirektiiv*) I lisas nimetatud metsaelupaigatüüpide ja poollooduslike rohumaade ning loodusdirektiivi II lisas esitatud liigi kaitse. Muudatustega viiakse kaitseala välispiir vastavusse tegelike loodusväärtustega. Moodustatav kaitseala hõlmab osaliselt Natura võrgustikku kuuluva Lasila loodusala.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti kaitse planeerimise spetsialist Liggi Namm (tel 325 8404, e-post [liggi.namm@keskkonnaamet.ee](mailto:liggi.namm@keskkonnaamet.ee)), eelnõuga kavandatud kitsenduste vajalikkust, looduskaitseadusele vastavust ja seletuskirja nõuetekohast vormistust on kontrollinud Keskkonnaameti kaitse planeerimise peaspetsialist Riina Kotter (tel 325 8404, e-post [riina.kotter@keskkonnaamet.ee](mailto:riina.kotter@keskkonnaamet.ee)). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti jurist Kristiin Jääger (tel 680 7424, e-post [kristiin.jaager@keskkonnaamet.ee](mailto:kristiin.jaager@keskkonnaamet.ee)), Keskkonnaameti üldosakonna peajurist Lüüli Junti (tel 680 7435, e-post: [lyyli.junti@keskkonnaamet.ee](mailto:lyyli.junti@keskkonnaamet.ee)) ja SA Keskkonnaõiguse Keskuse jurist Siim Vahtrus (tel 742 4524, e-post [siim.vahtrus@k6k.ee](mailto:siim.vahtrus@k6k.ee)), eksperdihinnangu on andnud Roman Djomin, keeleliselt toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post [siiri.soidro@tlu.ee](mailto:siiri.soidro@tlu.ee)).

## **2. Eelnõu sisu**

### **2.1. Kaitse-eesmärkide vastavus kaitse alla võtmise eeldustele**

Kaitseala kaitse-eesmärk on kaitsta maastikuilmet, elustiku mitmekesisust, metsaökosüsteemi, poollooduslikke kooslusi, haruldasi, ohustatud ja kaitsealuseid liike ning nende elupaiku. Samuti on eesmärgiks loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüpide kaitse. Need on liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270\*), puisniidud (6530\*), vanad laialehised metsad (9020\*), rohunditerikkad kuusikud (9050) ning okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel

(sürjametsad – 9060). Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt loodusdirektiivi I lisale. Tärniga (\*) on tähistatud esmatahtsad elupaigatüübid.

Liikidest on kaitse-eesmärgiks loodusdirektiivi II lisas nimetatud kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), mis kuulub II kaitsekategooriasse. Eesti ohustatud liikide punase nimestiku kategooria järgi on kaunis kuldking ohulähedane (7) liik. Kaitse-eesmärkideks on ka nõukogu direktiivi lisades käsitlemata villtulikas (*Ranunculus lanuginosus*), mis kuulub I kaitsekategooriasse, ning punane tolmpa (*Cephalanthera rubra*) ja varju-püsikluste (*Bromus benekenii*), mis kuuluvad II kaitsekategooriasse, ja nende elupaikade kaitse. Eesti ohustatud liikide punase nimestiku kategooria järgi on varju-püsikluste haruldane (3) ning villtulikas ja punane tolmpa ohualtid (6).

Vastavalt looduskaitseseaduse §-le 7 on kaitseala kaitse alla võtmise eeldused ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelistest lepingutest tulenev kohustus. Lasila looduskaitseala kaitse alla võtmise eelduseks on alale eesmärgiks seatud väärtuste ohustatus, haruldus, tüüpilisus ja esteetiline väärtus.

Poollooduslikud kooslused on olulised liigirikkuse kandjad. Kuna need säilivad vaid mõõduka inimõju (niitmine, karjatamine) tingimustes, on nende püsijäämine ohustatud. **Liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270\*)** on levinud üle Eesti lubjavaeste liiv- ja liivsavimuldadega aladel. Iseloomulik on soontaimede liigirikkus. **Puisniidud (6530\*)** on Eesti liigirikkaimad kooslused. Kõige suuremad ja väärtuslikumad puisniidud paiknevad Lääne-Eestis ja Lääne-Eesti saartel. Liigirikkus on tingitud puisniitude mosaiiksusest: lagedamad alad vahelduvad väikeste hõredate puudetukkade ja põõsastega. Puisniidud on olulised haruldaste ja ohustatud liikide elupaigad. Neid ohustab niitmise lakkamine, mistõttu ala võsastub ja metsastub.

Metsaelupaigatüübid on peamiselt ohustatud raietest, aga ka kuivendusest. **Vanad laialehised metsad (9020\*)** on jäänukid aastatuhandetetagusest soojemast ja niiskemast kliimast. Need asuvad sageli lainjatel moreenitasandikel, oosidel ja kõrgendikel, kus muld on toitainerikas ning kogu aasta veega hästi varustatud. Palju on lamapuitu ja õõnsustega puid, mis on hea elupaik haruldastele ja ohustatud sambliku-, seene-, putuka- ja linnuliikidele. **Rohunditerikkad kuusikud (9050)** asuvad toitainerikka mullaga maapinnalähedase põhjaveega aladel, mis on sageli reljeefi madalamates osades, jäärakutes ja nõlvade jalamil. Valitsevaks puuliigiks on kuusk. Sageli kaasnevad laialehised liigid, mille osatähtsus võib kohati olla küllalt suur. **Okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (9060)** on levinud Kesk- ja Lõuna-Eestis ning Pandivere kõrgustikul. Pinnavormi ülaosas on valitsev puuliik mänd, nõlvadel lisanduvad kuusk ja lehtpuud. Aastaraamatu „Mets 2013” kohaselt on Eestis vanu laialehiseid metsi 1700 ha (alla 0,1% Eesti metsade kogupindalast), rohunditerikkaid kuusikuid 6200 ha (0,3%) ning okasmetsi oosidel ja moreenikuhjatistel 6200 ha (0,3%).

**Kaunis kuldking** on Euroopa kõige suurema õiega orhideeliik. Euroopas ulatub selle liigi levila Suurbritanniast ja Skandinaaviast üle Põhja- ja Kesk-Euroopa Kirde-Hispaania ja Põhja-Itaaliani. Lubjalembese liigina on Eestis kauni kuldkinga kasvukohad peamiselt Lääne-, Kesk- ja Põhja-Eestis, harva Lõuna-Eestis. Keerulise sigimisbioloogia ja aastatepikkuse algarengu tõttu on paljunemisikka jõudmisel liik jäänud püsima eelkõige inimtegevusest vähem häiritud vanemates metsades. Kuldkingale sobivad kasvukohaks ka puisniidud. Metsataimena ohustab kuldkinga kasvukohti esmalt metsade raiumine. Eelkõige ohustavad uuendusraied ja sellised võtted teistes raieviisides, mille käigus rikutakse masinatega mullapinda, sh metsamaterjali ja

raiejätmete koondamisel, kokku- ja väljaveol, või jäetakse raiejätmed kuldkinga kasvukohale. Lagedale jäänud taimede õitsemist ohustavad hilised öökülmad juunis. Raiele järgneb kiiresti võsa pealetung, millega kuldking ei suuda konkureerida. Kuldkingale ei sobi täisvari ega lagedad alad. Kõige soodsamates kasvupaikades jõuab taimedeni veerand täisvalgusest. Lisaks metsamajanduslikule tegevusele on kuldkingale suur ohutegur poollooduslike koosluste kinnikasvamine ning korjamine ja kaevamine. Keskmise tähtsusega on kasvukohtade hävimine ehitustegevuse tõttu ja kasvukohtade niiskusrežiimi muutused melioratiivsete tööde tagajärjel. (Kauni kuldkinga (*Cypripedium calceolus*) kaitse tegevuskava eelnõu, Tiiu Kull, Aat Sarv, 2011.)

**Villtulikas** on mitmeaastane rohttaim, mis kasvab Eestis ainult Ida- ja Lääne-Virumaal, kus on selle levila põhjapiir. Villtulikale sobib varjuline kuni poolvarjuline kasvukoht niiskel kuni parasniiskel, aluselisel toitainerikkal mullal. Eestis kasvab villtulikas naadi ja sinilille kasvukohatüübi salumetsades ning angervaksa kasvukohatüübi soostunud metsades. Praegu on Eestis teada viis villtulika leiukohta, millest Lasila u 1600 taimega on taimede arvu järgi kolmandal kohal. Metsamajanduslik tegevus on villtulika kui eelistavalt vanades metsades kasvava liigi peamine ohutegur. Lasilas ohustab villtulikat ka kuivendamine ja kaevandamine. (Villtulika (*Ranunculus lanuginosus*) kaitse tegevuskava eelnõu, Ülle Jõgar, Kai Rünk, 2012.)

**Punane tolmphea** on mitmeaastane rohttaim, mida leidub peamiselt Euroopas, kuid see levib ka idas Iraanini ja lõunas Põhja-Aafrikasse. Arvukamalt kasvab punane tolmphea Lõuna- ja Kesk-Euroopas. Eestis leidub seda läänesaartel, Lääne-Eesti mandriosas ja Pandiveres. Lõuna-Soomes on liigi levila põhjapiir. Eesti ohustatud liikide punase nimestiku järgi on punane tolmphea ohualdis. Lubjalembese liigina kasvab punane tolmphea peamiselt loometsades, Pandiveres salumetsades. Kasvamiseks eelistab poolvarju, harva leidub ka lagedal. Punase tolmphea suurim ohutegur on elupaikade kinnikasvamine nii võsastumise kui ka metsa järelkasvu või teise rinde tihenemise tõttu. Veel ohustab liiki tallamine ja lageraie. (Sugukond kápälised (*Orchidaceae*) kaitse tegevuskava eelnõu, Tiiu Kull, Kadri Tali, Helen Heinsoo (koerakäpp), Riina Kartau (pisikäpp), 2015.)

**Varju-püsikluste** on kõrreliste sugukonda kuuluv taimeliik, mida on Eestis leitud vähestes kohtades Põhja-Eestis ja Saaremaal. Varju-püsikluste kasvab leht- ja segametsades. Eesti ohustatud liikide punase nimestiku järgi on varju-püsikluste ohulähedane liik, kuid puuduvad andmed selle arvukuse trendi hindamiseks. Liiki ohustavad metsamajanduslik tegevus ja tallamine.

## 2.2. Kaitse alla võtmise otstarbekus

Lasila looduskaitseala territoorium on kaitse alla võetud hoiualana Vabariigi Valitsuse 15. septembri 2005 määrusega nr 237 „Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne-Viru maakonnas”. Vastavalt määruse § 1 lõike 1 punktile 7 on Lasila hoiuala kaitse-eesmärgid loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüpide liigirikaste niitude lubjavaesed mullal (6270\*), puisniitude (6530\*) ja vanade laialehiste metsade (9020\*) kaitse ning II lisas nimetatud liigi kauni kuldkinga elupaikade kaitse. 2009. aasta metsainventuuri käigus leidis inventeerija Marje Talvis alalt lisaks laialehiste metsadele esinduslikke okasmetsi oosidel ja moreenikuhjatistel (9060). 2011.–2012. aastal taimeliikide inventuuri käigus leidis Katrin Jürgens olulised villtulika, punase tolmphea ja varju-püsikluste kasvukohad. Eespool nimetatud elupaigatüübid ja liigid lisatakse looduskaitseala kaitse-eesmärkide hulka. Kaitse-eesmärkide saavutamiseks on oluline ala jätkuv kaitse all hoidmine ja kaitsekorra täpsustamine.

Metsainventuuri käigus leiti Lasila looduskaitsealal ka elupaigatüübid vanad loodusmetsad (9010\*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080\*). Kuna need on fragmentidena paiknevad väikesed alad, ei lisata vanade loodusmetsade ning soostuvate ja soo-lehtmetsade elupaigatüüpi looduskaitseala kaitse-eesmärkide hulka. Vähesel määral leidub kaitsealal ka rohundirikkaid kuusikuid (9050), mis on märgitud põhitüübi okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (9060) kaasneva elupaigatüübiga. Rohundirikkad kuusikud asuvad oosidevahelisel laugemal alal väikeste polügoonidena.

2014. aasta niiduelupaikade inventuuri käigus leidsid Ott Luuk ja Peedu Saar Pärändkoosluste Kaitse Ühingu Lasila looduskaitsealalt ka elupaigatüübile aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510) vastavad alad. Tegemist on keskmise (C) või madala (D) esinduslikkusega aladega, mis on liigivaesed ja mida on osaliselt ilmselt kunagi väetatud. Seetõttu ei lisata seda elupaigatüüpi kaitse-eesmärkide hulka.

Lasila looduskaitsealal on poollooduslikke kooslusi ligikaudu 57 ha-l, s.o u 18% kaitseala kogupindalast. Poollooduslikke kooslusi on inventeeritud 2000. (Bert Holm, Ülle Reier, Raul Pihu, Silvia Pihu), 2009. (Marje Talvis) ja 2014. aastal (Ott Luuk, Peedu Saar). Lasila looduskaitsealale on iseloomulikud puisniidud. Neid on inventeeritud 43 ha-l, millest 11 ha on väga esinduslikud ja 1,5 ha esinduslikud. Kõige väärtuslikumad puisniidud asuvad kaitseala lääneosas, kus juba aastaid hooldatakse 4,6 ha suurust ala. Hooldatava ala ümber u 6 ha-l on puisniiduala, mis ootab taastamist. Suuremad puisniidualad jäävad veel kaitseala idaosasse ja lõunapiirile hoonete lähedusse. Neid niite ei hooldata, kuid suures osas on need säilitanud oma struktuuri ja rohurinde. Need on keskmise esinduslikkusega puisniidud, mis on viljakale kasvukohale omase lopsaka, suhteliselt liigivaese rohuringega. Samas on säilinud võimsad vanad tammed, mis tõstavad ala hooldamise korral selle maastikulis-estetiilist väärtust. Puisniitudelt on leitud järgmised III kaitsekategooria liigid: kahkjaspunane sõrmkäpp, harilik kopsusamblik ja harilik neersamblik.

Lisaks puisniitudele leidub kaitsealal veel niiduelupaiku liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270\*), mida on kaks ala kogupindalaga 8,5 ha, ning aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510) ligi 5 ha-l. Suurem osa neist niitudest on madala (D) või keskmise (C) esinduslikkusega, v.a kaitseala põhjaosas hoonete ümber olev esinduslik (B) niit, kus kasvab III kaitsekategooria taim harilik käoraamat.

72% protsenti (226,8 ha) Lasila looduskaitsealast on kaetud metsaga. Umbes pool (119 ha) neist on Euroopas väärtustatud elupaigatüübid. Metsainventuuri tegi 2009. aastal Marje Talvis OÜst Metsaruum. Üle poole (53,7 ha) elupaigatüüpidele vastavatest metsadest on vanad laialehised metsad (9020\*). Tegemist on endiste kinnikasvanud puisniitudega, millel pole enam rohukamarat. Neid alasid ei ole otstarbekas puisniiduna taastada, kuid metsana on neil suur väärtus. Vanadest laialehistest metsadest üle poole (30 ha) on esinduslikud (B) kuni väga esinduslikud (A). Need asuvad peamiselt kaitseala lääne- ja lõunaosas. Neis kasvavad kaitseala kaitse-eesmärkideks seatud liigid kaunis kuldking, villtulikas, punane tolmepea ja varju-püsikluste. Lisaks eesmärgiliikidele kasvavad vanades laialehistes metsades III kaitsekategooria liigid sulgjas õhik, suur käopõll, võõthuul-sõrmkäpp, pruunikas pesajuur ja harilik kopsusamblik. 35 ha-l kaitsealast asuvad esinduslikud (B) kuni väga esinduslikud (A) okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (9060). Suurem okasmetsade ala asub kaitseala põhjaosas, väiksemaid laiike leidub üle kogu kaitseala, v.a keskosa. Okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel on kasvukohaks kõigile neljale kaitse-eesmärgiks seatud liigile ning sellistele III kaitsekategooria liikidele nagu pruunikas pesajuur ja harilik kopsusamblik. Kaitsealal on inventeeritud üks 0,8 ha suurune madala (D) esinduslikkusega ning 4 ha suurune

potentsiaalne vana loodusmets (9010\*). Alal leidub kaks eraldi asetsevat esinduslikku (B) ja keskmise (C) esinduslikkusega soostuvat ja soo-lehtmetsa (9080\*) kogupindalaga 3,4 ha.

Elupaigatüüpi okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad – 9060) pole Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatavas Natura 2000 võrgustiku alade nimekiris” Lasila loodusala kaitse-eesmärgis kajastatud. 2009. ja 2014. aasta metsainventuuri käigus leiti seda elupaigatüüpi 57 ha-l. Kuna suures osas on tegemist esinduslike (B) kuni väga esinduslike (A) aladega, tuleb teha ettepanek lisada okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel Lasila loodusala kaitse-eesmärkidesse.

Kaitse-eesmärgiks olevatest liikidest on Lasila looduskaitsealal kõige rohkem registreeritud kauni kuldkinga leiukohti – 14. Suurimad neist jäävad kaitseala lääneosasse, kus ligikaudu 3 ha suuruselt alalt leiti 2011. aastal 110 kogumikku. Villtulika leiukohti on kaitsealal registreeritud kaks. Need asuvad kaitseala lääneosas. Suurem kasvukoht on ligi 18 ha suurune ala, kust 2011. aastal leiti u 1500 ja 2012. aastal üle 900 taime. Punast tolmpaad on leitud kuuest kasvukohast, millest 2011. aastal leiti ühest kohast 11 taime ja teistest 1–2. Varjupüsiluste on registreeritud kahes kasvukohas. Ühes neist leiti 2011. aastal 62 ja teises 26 taime.

Lisaks kaitse-eesmärgiks seatud liikidele on Lasila looduskaitseala oluline teiste haruldaste ja ohustatud liikide kaitseks. Samas pole nende kaitse-eesmärgiks seadmine vajalik, sest eesmärgiks seatavate katusliikide ja -elupaikade kaitseks kehtestatav kaitsekord tagab ka nende kaitse. Lasila looduskaitsealal on II kaitsekategooria liikidest leidnud sobiva elupaiga väike nõgisamblik (*Parmeliella triptophylla*) ja laanerähn (*Picoides tridactylus*). III kaitsekategooria liikidest kasvab kaitsealal vööthuul-sõrmkäpp (*Dactylorhiza fuchsii*), kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*), harilik käoraamat (*Gymnadenia conopsea*), suur käopõll (*Listera ovata*), sulgjas õhik (*Neckera pennata*), pruunikas pesajuur (*Neottia nidus-avis*), harilik kopsusamblik (*Lobaria pulmonaria*) ja harilik neersamblik (*Nephroma parile*).

Lisaks eespool kirjas olevale on Lasila looduskaitseala kaitse all hoidmine põhjendatud asjaoluga, et tegemist on suures osas Natura 2000 võrgustikku kuuluva alaga. Ala hõlmab osa Lasila loodusalast.

### **2.3. Kaitstava loodusobjekti tüübi valik**

Lasila looduskaitsealal kaitstakse maastikuilmet, metsaökosüsteemi, elupaigatüüpe, haruldasi, ohustatud ja kaitsealuseid liike ning nende elupaiku. Hoiuala kaitsekord ei ole sellele alale piisav, sest sellele ei koostata kaitse-eeskirja, mis on paljude erinevate kaitseväärtuste olemasolu korral kaitserižiimi täpsustamiseks vajalik. Samuti ei võimalda hoiuala kaitsekord mitme eri rangusega võõndi moodustamist ja vajalike piirangute rakendamist, mis on oluline eelkõige metsaelupaikade kaitseks. Vastavalt looduskaitseaduse § 27 lõikele 1 on looduskaitseala looduse säilitamiseks, kaitsmiseks, uurimiseks, tutvustamiseks ja kasutamise reguleerimiseks moodustatud kaitseala. Seega sobib Lasilas rakendada kaitstava loodusobjekti tüübina looduskaitseala. Püsielupaik ei sobi kaitseala tüübiks, sest seal kaitstakse ainult konkreetse liigi elupaika, mitte erinevate väärtustega looduskompleksi.

## 2.4. Kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piir

Lasila hoiualast moodustatakse looduskaitseala. Kaitseala piiritlemisel on lähtunud põhimõttest, et kaitsealasse on hõlmatud kaitset vajavad loodusväärtused ja loodusväärtustele vajalik puhver ning ala piirid peavad olema looduses selgelt tuvastatavad ja üheselt mõistetavad. Seetõttu on piiritlemisel enamasti kasutatud selgepiirilisi ja ajas vähe muutuvaid objekte (teed, mõõdistatud maaüksused). Kaitseala piir on kantud kaardile, kasutades alusena Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid.

Lasila hoiuala pindala on 308,6 ha. Looduskaitseala pindala on 314,7 ha. Võrreldes varasema kaitsekorruga hõlmatakse täiendavalt kaitsealasse 10,6 ha riigi- ja 0,8 ha eramaid; samas arvatakse kaitseala koosseisust välja 5,4 ha eramaad, kuna alal ei ole enam looduskaitsealast väärtust. Sihtkaitsevööndi alast 93,2 ha on eramaa, 3,5 ha jätkuvalt riigi omandis olev maa ja 119,3 ha riigimaa. Piiranguvööndi 99 hektarist asub eramaal 98,4 ha ja jätkuvalt riigi omandis oleval maal 0,6 ha.

Kaitseala läänepiir kulgeb mööda maaüksuse Porkuni metskond 14 (78701:001:0360) läänepiiri kuni punktini koordinaatidega 623 445,136 ja 6 570 426,321 m. Sealt edasi keerab piir mõttelise sirgena idasse ning läheb üle tee punktini koordinaatidega 623 647,700 ja 6 570 442,700 m. Edasi kulgeb piir mööda teeserva punktini koordinaatidega 623 478,130 ja 6 570 622,929 m. Tee on arvatud kaitsealast välja. Sellest punktist keerab piir idasse, kulgedes mõttelise sirgena, kuni ristub Ivaugu maaüksuse (66204:003:0015) läänepiiriga punktis koordinaatidega 623 994,64 ja 6 570 670,13 m. Selles kohas nihkub piir võrreldes varasemaga väljapoole. See on vajalik, et kaitsealasse jääks kaitse-eesmärkideks lisatud I ja II kaitsekategooria liikide kasvukohad. Eespool kirjeldatud mõttelisi sirgeid on kasutatud kaitseala piiri määramisel, sest tegemist on suure kinnistu metsamassiiviga, millest vaid osa vastab metsaelupaigatüüpidele. Ülejäänud mets on tugevalt inimtegevusest mõjutatud (raied, istutus).

Edasi kulgeb piir mööda katastripiire, kuni Möldre maaüksuse (66204:003:1120) kaguosa punktis koordinaatidega 624 060,143 ja 6 571 360,133 m lõikab tee maaüksuse piiri. Sealt läheb piir mööda teed (tee jääb kaitsealast välja) Metsaveeru maaüksuse (66204:003:0328) loodeservani, kust edasi kulgeb mööda katastriüksuste piire.

Jõudes Mihklimetsa maaüksuse (66204:003:0770) kirdepiiril punkti koordinaatidega 625 153,495 ja 6 570 709,492 m, keerab piir mõttelise sirgena Järvemäe maaüksuse (66204:003:1080) idaservani punktis koordinaatidega 625 381,257 ja 6 570 844,261 m, kust edasi läheb mõttelise sirgena Ojamäe maaüksuse (66204:003:0063) idanurka. Edasi kulgeb piir mööda katastriüksuse piiri Sarapiku maaüksuse (66204:003:0213) loodenurka, kust kulgeb mõttelise sirgena Sarapiku maaüksusel paiknevate teede ristumiskohani punktis koordinaatidega 625 970,840 ja 6 570 846,281 m. Edasi läheb piir mööda teeäärt, kusjuures tee jääb kaitsealast välja. Mõttelisi sirgeid on kasutatud suurtel maaüksustel asuvate erineva kaitseväärtustega metsamassiivide tõttu.

Saariku maaüksuse (66204:003:1231) idanurgast keerab kaitseala piir läände ja kulgeb mööda kinnistupiire kuni Tammelauda maaüksuse (66204:003:0091) loodenurgani, kust läheb mõttelise sirgena Vahtrametsa kinnistu (66204:003:0238) idanurka. Selles kohas väheneb kaitseala pindala. 2014. aasta Pärandkoosluste Kaitse Ühingu inventuuri käigus leiti, et osa endisest puisniidust on õuealaks kujundatud, osalt muruks niidetud ning esineb väiksemaid hoovirajatisi. Metsasem ala on madala (D) esinduslikkusega kinnikasvanud puisniit, kus

taastamise raskust ja ala seisundit arvestades pole taastamine otstarbekas. Aruniidu osa on endine põld, mille rohustu on väheväärtuslik ja laiguti esineb noort lepavõsa. Sellisel alal ei ole looduskaitsealist väärtust ja see on kaitsealalt välja arvatud.

Edasi kulgeb piir mööda katastripiiri, kuni Haaviku maaüksuse (66204:003:0003) idapiir ristub teega. Sealt läheb piir mööda teeserva, kusjuures tee on arvatud kaitsealast välja. Kohas, kus tee ristub Haaviku maaüksuse õuealaga, kulgeb piir mööda kõlvikupiire kuni Kännustiku maaüksusel (66204:003:0076) asuva õuemaa kõlviku ja tee ristumiskohani. Sealt edasi kulgeb piir mööda teed (tee jääb kaitsealalt välja), kuni ristub loodusliku rohumaa kõlvikuga, kust kulgeb mööda kõlvikupiire. Kohas, kus Loobu metskond 164 maaüksuse (66204:003:0279) lõunapiir ristub haritava maaga, punktis koordinaatidega 624 683,42 ja 6 569 508,33, läheb piir mööda katastripiire. Edasi kulgeb piir mööda katastriüksuste piire Kaasiku maaüksuse (66204:003:1543) edelanurgani, kust läheb mõttelise sirgena Karjäärükünga maaüksusel (78701:001:0102) asuva lageda kõlvikupiiri nurgani punktis koordinaatidega 624 180,150 ja 6 569 709,990. Sealt kulgeb piir mööda kõlvikupiiri, kuni ristub punktis koordinaatidega 624 100,887 ja 6 569 604,707 Porkuni metskond 15 maaüksuse (78701:001:0069) idapiiriga. Edasi kulgeb piir mööda kõlvikupiiri, kuni ristub Porkuni metskond 15 maaüksuse idaosas kinnistupiiriga punktis koordinaatidega 624 100,29 ja 6 569 578,17 m. Edasi kulgeb kaitseala piir mööda kinnistupiiri kuni teeni, kust läheb edasi mööda teeäär (tee jääb kaitsealast välja) kuni Porkuni metskond 15 maaüksuse põhjapiirini. Edasi kulgeb kaitseala piir mööda katastriüksuse piire. Kaasiku maaüksuse edelanurgast kuni Porkuni metskond 15 maaüksuse põhjapiirini kaitseala laiendatakse. See on vajalik, et võtta kaitse alla suur ja oluline kaitse-eesmärkideks seatud taimeliikide kasvuala. Selles kohas on registreeritud villtulika, kauni kuldkinga ja varju-püsikluste kasvukohad.

**Lasila sihtkaitsevöönd** on 216 ha suurune, millest 93,2 ha on eramaa, 3,5 ha jätkuvalt riigi omandis olev maa ja 119,3 ha riigimaa. Sihtkaitsevöönd koosneb kahest lahustükist. Üks lahustükk (96,2 ha) asub kaitseala lääne- ja põhjaosas. Lahustüki lõuna- ja länepiir ühtivad kaitseala välispiiriga, kuhu jäävad kaitseala laiendused kaitsealuste taimeliikide elupaikade kaitseks. Lahustüki põhjaosas algab Ivaugu maaüksuse (66204:003:0015) loodenurgast piiranguvööndi ja sihtkaitsevööndi vaheline piir, mis kulgeb mööda katastriüksuste piire kuni ristub teega. Edasi läheb piir mööda teeserva (tee jääb piiranguvööndisse), kuni ristub punktis koordinaatidega 624 161,948 ja 6 571 056,817 m rohumaa. Sealt edasi kulgeb sihtkaitsevööndi piir mööda kõlvikupiiri, kuni ristub Metsakünga maaüksuse (66204:003:0016) põhjapiiriga, kust läheb mööda kinnistupiiri Metsaveeru maaüksuse (66204:003:0328) edelanurgani. Edasi kulgeb sihtkaitsevööndi piir mõttelise sirgena läbi Metsakünga maaüksuse metsa loodusliku rohumaa kõlvikuni punktis koordinaatidega 624 451,300 ja 6 571 221,360 m. Mõttelist sirget on selles kohas otstarbekas piirina kasutada, kuna puudub looduses selgelt tuvastatav piir ning Metsakünga maaüksuse kirde- ja idaosas metsad on tugevalt inimtegevusest mõjutatud (kännud, raiejäätmed, tee). Edasi kulgeb sihtkaitsevööndi piir mööda kõlvikupiiri, kuni ristub Ivaugu maaüksuse lõunapiiriga. Sealt läheb piir mööda katastriüksuste piire kuni Mihkle maaüksuse (66204:003:0222) idanurgani, kust kulgeb mõttelise sirgena Mihklimesa maaüksuse (66204:003:0770) lõunaservani punktis koordinaatidega 624 508,53 ja 6 570 035,09 m. Mõtteline sirge kulgeb Mihkle maaüksuse idakülje mõttelise pikendusena. Seda on selles kohas otstarbekas kasutada, sest puudub looduses selgelt tuvastatav piir. Sirge läheb läbi metsa, mille tulemusena jäävad tugevalt inimtegevusest mõjutatud metsad piiranguvööndisse ning kaitse-eesmärkideks seatud liikide kasvukohad sihtkaitsevööndisse. Edasi kulgeb sihtkaitsevööndi piir mööda katastriüksuste piire, kuni ühtib Kaasiku maaüksuse (66204:003:1543) edelanurgast kaitseala välispiiriga. Sihtkaitsevööndist on välja arvatud Laiamäe maaüksus (78701:001:0680), mis on

hoonestatud, ja Kadaka maaüksus (66204:003:0012), kus valdavalt kasvab 30–40-aastane kuusik üksikute vanemate haabade ja tammedega.

Lasila sihtkaitsevööndi teine lahustükk (119,8 ha) asub kaitseala lõuna- ja idaosas. Lahustüki põhjapiir kulgeb mööda kinnistupiire ja jätab läbiraiutud noorte metsadega eramaakinnistud piiranguvööndisse. Sarapiku maaüksusel (66204:003:0213), kohas, kus kaitseala välispiir ristub haritava maa kõlvikupiiriga, kulgeb sihtkaitsevööndi piir mööda kõlvikupiiri (haritav maa on arvatud piiranguvööndisse), kuni ristub Saariku maaüksusel (66204:003:1231) kaitseala välispiiriga. Edasi kulgeb sihtkaitsevööndi piir mööda kaitseala välispiiri Vahtrametsa maaüksuse (66204:003:0238) idanurgani, kust läheb mõttelise sirgena Kännustiku maaüksuse (66204:003:0076) kirdenurka. Edasi kulgeb sihtkaitsevööndi piir mööda kinnistupiire, kuni ristub Mätasjärve maaüksusel (66204:003:0132) kaitseala välispiiriga. Selline piiritlemine on vajalik, et hoonete ümber olevad inimtegevusest mõjutatud alad ei jääks sihtkaitsevööndisse.

Sihtkaitsevööndis Saariku maaüksusel (66204:003:1231) paiknevad hoone varemed, mis on kolmest küljest ümbritsetud elupaigatüübiga vanad laialehised metsad (9020\*). Varemete ääres kasvavad vanad sarapuud ja tammed. Ühest küljest piirnevad varemed kaitseala välispiiriga. Üks vare on kõrgusega u 80 cm ja teine 2 m, ehitisregistris andmed nende kohta puuduvad. Tegemist on tellisestega, millel puudub katus. Kuna varemotel puuduvad hoone tunnused, ei ole piiritletud õuema kõlvikut ning sellel kinnistul paiknev hoonestus (elamu koos abihoonetega) asub väljaspool kaitseala, pole varemed sihtkaitsevööndist välja arvatud.

Lasila sihtkaitsevööndis on lisaks kaitse-eesmärgiks seatud liikidele leidnud sobivad kasvukohad ka II kaitsekategooria liigid väike nõgisamblik ja laanerähn ning III kaitsekategooria liigid vööthuul-sõrmkäpp, sulgjas õhik, pruunikas pesajuur, harilik kopsusamblik ja harilik neersamblik. Sihtkaitsevööndi 41,4 ha-l asuvad puisniidud, millest ligikaudu kolmandik on esinduslikud (B) kuni väga esinduslikud (A). Sihtkaitsevööndi ligikaudu 110 ha-l asuvad väärtuslikud metsaelupaigatüübid, millest väga esinduslikud (A) või esinduslikud (B) on umbes 56 ha.

**Lasila piiranguvöönd** on 99 ha suurune, millest 0,6 ha on jätkuvalt riigi omandis olev maa ja ülejäänud on eramaa. Piiranguvöönd paikneb neljas lahustükis. Piiranguvööndi metsad on muuhulgas puhervööndiks kaitsealuste liikide elupaikade ja looduskaitsealiselt väärtuslikumate elupaigatüüpide ümber ning hoiavad metsamassiivi sidusust. Suurim neist (u 51 ha) hõlmab kaitseala keskosa Lasila külas ja on ümbritsetud sihtkaitsevööndiga. Lahustükis asuvad elupaigatüüpidele mittevastavad inimtegevusest mõjutatud metsad eramaal. Vähesel määral leidub kaitsealuste liikide (kaunis kuldking, punane tolmepea, vööthuul-sõrmkäpp, suur käöpõll, pruunikas pesajuur, harilik kopsusamblik) kasvukohti, kuid need on väikesed ja fragmenteerunud. Kaitseala põhjaosas asub piiranguvööndi lahustükk pindalaga umbes 39 ha, mille põhja- ja idapiir ühtib kaitseala välispiiriga ning ülejäänud osa piirneb sihtkaitsevööndiga. Seal asuvad kaks hoonestatud kinnistut ja inimtegevusest mõjutatud metsad. Mets on noor, seal leidub kände ja raiejätmeid. Selles lahustükis asuvad kaks elupaigatüübile okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel vastavat metsaala, kokku u 4,5 ha. Tegemist on madala (C) esinduslikkusega ja potentsiaalse elupaigaga eramaadel. Need asuvad kaitseala servas ning neil pole registreeritud kaitsealuse liigi elupaika, mistõttu ei tsooneri neid sihtkaitsevööndisse. Põhjaosa lahustükis asuvad kaks umbes 4 ha suurust elupaigatüübile liigirikkad niidud lubjavesel mullal vastavat niitu. Neist ühel kasvab III kaitsekategooria liik harilik käoraamat.



Eraldi lahustüki (ligikaudu 2,5 ha) moodustab Sarapiku (66204:003:0213) ja Saariku (66204:003:1231) maaüksusel paiknev haritava maa kõlvik. Piiranguvööndi piir kulgeb mööda kõlvikupiiri. Kaitseala lõunaosas asub 6,5 ha suurune piiranguvööndi lahustükk, mille lõunapiir ühtib kaitseala välispiiriga ja põhjapiiriks on sihtkaitsevööndi piir, mida on kirjeldatud eespool. Ala on tsoneeritud piiranguvööndisse, sest seal asuvad hoonetega piirnevad õuealana kasutatavad alad, osa keskmise (C) esinduslikkusega puisniidust pindalaga 2,8 ha ning madala (D) esinduslikkusega aruniit. Niiduelupaiku on võimalik kaitsta ka piiranguvööndis. Alal paiknevad kolm metsaelupaigatüübile vastavat metsatükki. Kaks neist, pindalaga 0,6 ja 1,1 ha, on keskmise (C) esinduslikkusega (elupaigatüübid 9020\* ja 9060) ja üks, pindalaga 1,2 ha, esinduslik (B) ala eramaal (elupaigatüüp 9060). Nimetatud metsad ei ole tsoneeritud sihtkaitsevööndisse, sest need on väikesed ja asuvad servaaladel ning piirnevad suures osas haritava maa ja õuemaaga.

Kaitseala piiri muutmise tõttu tuleb Lasila loodusala piir Lasila looduskaitseala piires kaitseala piiriga vastavusse viia, misjärel jääb kaitseala täielikult loodusalale. Lasila looduskaitsealast lõunas on Lasila loodusala eraldiseisev osa, millel asub Lasila harivesiliku püsielupaik. Looduskaitsealaga ei liideta Lasila harivesiliku püsielupaika, sest tegemist on mäetööstusmaa sihtotstarbega alaga, mis ei sobi oma tehiskeskkonna poolest kokku looduskaitseala moodustamise põhimõtetega.

## **2.5. Kaitsekord**

### **2.5.1. Kaitsekorra kavandamine**

Kaitseala kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitse-eeskirja kohta koostatud eksperdiarvamusega (Roman Djomin, 2008) ning kaitsealal asuvate loodusväärtuste kaitse vajadusega, mille teadasaamiseks on tehtud järgmised inventuurid: metsaelupaikade inventuur (inventeerija Marje Talvis Metsaruum OÜst, 2009), poollooduslike koosluste inventuur (inventeerijad Bert Holm, Ülle Reier, Raul Pihu, Silvia Pihu 2000 ning Ott Luuk ja Peedu Saar Pärandkoosluste Kaitse Ühingust, 2014) ning kaitsealuste liikide inventuur (inventeerija Katrin Jürgens, 2011 ja 2012).

Kaitse-eeskirja koostamisel on arvestatud ka kaitsekorra mõjuga loodusala kaitse-eesmärkidele ning Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivate erisustega.

Kaitse-eeskirjaga kehtestatavad piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagab kaitsealal esinevate liikide ja looduslike elupaikade soodsa seisundi ning on proportsionaalne saavutatavale efektile.

Kaitseala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele üheks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks. Alal leidub mitmeid esinduslikke (B) kuni kõrge esinduslikkusega (A) elupaigatüüpe, sealhulgas vanu laialehiseid metsi (9020\*), mis on esmatähtis elupaigatüüp. Seetõttu on neis paigus vajalik rakendada sihtkaitsevööndi režiimi.

Vabariigi Valitsuse 15. septembri 2005. a määruse nr 237 „Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne-Viru maakonnas” § 1 lõige 1 punkt 7 ja Lasila hoiuala kaart tunnistatakse kehtetuks ning hoiuala põhjal moodustatakse looduskaitseala.

Kaitse-eeskiri ei reguleeri maaparandussüsteemide hoiutoid ja veerežiimi taastamist, sest kaitsealal maaparandussüsteemid puuduvad.

Kalapüüki ja ujuvvahendiga sõitmist kaitse-eeskiri ei reguleeri, sest kaitsealal puuduvad avalikud veekogud. Niisuguste veekogude puudumise tõttu ei reguleerita ka pilliroo ja adru varumist.

Kaitsealal ei sätestata viibimiskeeldu üheski vööndis, sest alal pole registreeritud selliseid kaitsealuseid loomaliike, kelle elupaigatingimusi inimese liikumine oluliselt halvendaks.

### **2.5.2. Kaitsekorra üldpõhimõtted**

Kaitse-eeskirjaga on inimestel lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning pidada jahti kogu kaitsealal. Jahipidamine ei sea ohtu ulukipopulatsioonile. Telkimine ja lõkke tegemine on lubatud õuealal ja kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud. Praegusel hetkel kaitsealal ettevalmistatud ja tähistatud telkimis- ja lõkke tegemise kohti ei ole. Piiranguvööndis on telkimine lubatud ka eramaa kinnistul, arvestades keskkonnaseadustiku üldosa seaduse §-s 35 sätestatud. Muul juhul on telkimine ja lõkke tegemine lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. See aitab vältida väärtuslike metsa- ja niiduelupaikade või kaitsealuste liikide kasvukohtade tahtmatut kahjustamist. Reguleerimata telkimine ja lõkke tegemine seavad ohtu kaitseväärtuste säilimisele, kuna suureneb negatiivne mõju kooslustele ja kaitsealustele liikidele (tallamine, prahistamine, ebaseaduslikud lõkkekohad, puude raiumine lõkketegemise eesmärgil jne).

Kaitsealal on sõidukiga sõitmine lubatud teedel, jalgratastega ka radadel. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ning maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel ning kaitse-eeskirjaga lubatud töödel. Kaitse-eeskirjaga lubatud tööd on näiteks tehnovõrkude rajatiste hooldustööd ja piiranguvööndis maatulundusmaal metsa- ja põllumajandustööd. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid on lubatud ka juhul, kui on vaja tuua hukkunud loom kaitsealalt välja. Selle tegevuse käigus ei tohi kahjustada pinnast ja kaitsealuseid liike. Muudel juhtudel pole väljaspool teid ja radasid sõitmine lubatud, sest see kahjustab taimkatet, põhjustab järskudel nõlvadel erosiooni ning kahjustab kaitsealuseid liike.

### **2.5.3. Tegevuste kooskõlastamine kaitseala valitsejaga**

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid, kehtestada detail- ja üldplaneeringut, lubada ehitada ehitusteatisel kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, anda projekterimistingimusi ja ehitusluba või rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatis, ning jahiulukeid lisasöötä. Need piirangud tulenevad looduskaitse seaduse § 14 lõikest 1.

Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamist või kaitseala seisundit. Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

Praktikas on tingimuste esitamine kõige enam kasutatav võte, millega välditakse kaitsealadel majandustegevuse kahjustavat mõju. Enamasti ei keelata tegevust, mis on kaitse-eeskirjas lubatud kaitseala valitseja nõusolekul, vaid püütakse kaalutlusõiguse kaudu leida lahendusi, kus tegevus loodusväärtusi ei kahjusta, ühitades looduskaitse ja arendushuvid.

## **2.5.4. Sihtkaitsevöönd**

### **2.5.4.1. Sihtkaitsevööndi eesmärgid**

Sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate koosluste säilitamiseks. Lasila looduskaitsealal on üks sihtkaitsevöönd, mille kaitse-eesmärk on metsa- ja niidukoosluste säilitamine või taastamine, neile omase liigilise ja vanuselise struktuuri hoidmine, elustiku mitmekesisuse, maastikuilme ning haruldaste, ohustatud ja kaitsealuste liikide ning nende elupaikade kaitse. Sihtkaitsevööndisse jäävad väärtuslikud metsaelupaigatüübid ja poollooduslikud kooslused (peamiselt puisniidud).

### **2.5.4.2. Lubatud tegevused sihtkaitsevööndis**

Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud, ning kuni kümne osalejaga rahvaürituse korraldamine ette valmistamata ja tähistamata kohas. Kaitseala valitseja nõusolekul ette valmistatud ja tähistatud kohas rohkem kui 50 osalejaga ning ette valmistamata ja tähistamata kohas rohkem kui kümne osalejaga rahvaürituse korraldamine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Kaitseala valitseja saab nõusoleku andmisel seada tingimusi, mille täitmine tagab kaitseväärtuste säilimise. Sihtkaitsevöönd on ette nähtud looduslike liikide ja elupaikade kaitseks ning looduslike koosluste säilitamiseks, mistõttu võib külastajate massiline viibimine alal kahjustada vööndi kaitse-eesmärgi saavutamist. Sihtkaitsevööndis asuvad kaitse-eesmärgiks olevate liikide olulised kasvukohad, mis võivad reguleerimata rahvaürituste korral oluliselt kahjustada saada. Seetõttu piiratakse sihtkaitsevööndis rahvaürituste korraldamist ja suunatakse inimesed olemasolevatele radadele, kus on võimalik korraldada rahvaüritusi, tekitamata loodusele suuremat kahju.

Sihtkaitsevööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud koosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile. Poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks on vaja neid niita ning harvendada puu- ja põõsarinet. Lasila sihtkaitsevööndis asuvad loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüp puisniidud (6530\*). Sihtkaitsevööndis võib osutada vajalikuks ka metsakoosluste kujundamine laialehises metsas, kus laialehiste puude hulgast on nende säilimise eesmärgil vajalik eemaldada kuuski või pehmelehtpuid. Sihtkaitsevööndi metsadesse jäävad kaitse-eesmärkides nimetatud soontaimeliikide kasvukohad. Kaitse-eeskirjaga peab tagama neile soodsad kasvukohad, mistõttu võib olla kauni kuldkinga, villtulika ja punase tolmpa elutingimuste parandamiseks vajalik teha võsaraiet või eemaldada vähesel määral suuri puid. Vastavalt villtulika tegevuskava eelnõule ei tohi tema kasvukohtadesse metsaväljaveoteid rajada ega puitu ladustada.

Sihtkaitsevööndis on lubatud olemasolevate rajatiste hooldustööd. See on vajalik, sest läbi sihtkaitsevööndi läheb tee piiranguvööndis asuvate hooneteni. Samuti on vajalik hooldada tehnovõrgu rajatisi. Tulevikus võib tekkida vajadus hooldada külastuskorralduslikke rajatisi.

### **2.5.4.3. Vajalikud tegevused sihtkaitsevööndis**

Sihtkaitsevööndis on poollooduslike koosluste esinemisaladel nende ilme ja liigilise koosseisu tagamiseks vajalik niitmine ning puu- ja põõsarinde harvendamine. Hoolduseta jäetud poollooduslikud kooslused metsastuvad ja seega hävivad olemasolevad elupaigad. Lasila sihtkaitsevööndis on registreeritud 41,4 ha poollooduslikke kooslusi. Vajalike tööde täpsem kirjeldus esitatakse kaitsekorralduskavas. Vastavalt looduskaitseaduse §-le 18 makstakse kaitseala poollooduslike koosluste säilimiseks vajalike tööde tegemiseks kinnisasja valdajale loodushoiutoetust. Looduskaitseaduse § 17 lõike 8 alusel ei ole kinnisasja valdajal õigust takistada kaitseala valitsejal vajalikku tööd tegemast, kui ta ise ei nõustu seda tööd tegema või ei jõua tööde tegemise osas kaitseala valitsejaga kokkuleppele.

### **2.5.4.4. Keelatud tegevused sihtkaitsevööndis**

Sihtkaitsevööndis on kooskõlas kaitse-eeskirjaga sätestatud erisustega keelatud majandustegevus. Vastavalt majandustegevuse seadustiku üldosa seadusele on majandustegevus iga iseseisvalt teostatav, tulu saamise eesmärgiga püsiv tegevus, mis ei ole seadusest tulenevalt keelatud. Tegevus, mille suhtes on kehtestatud teatamis- või loakohustus, loetakse samuti majandustegevuseks ka juhul, kui selle eesmärk ei ole tulu saamine. Seega kõik kaitse-eeskirja kaitsekorra üldpõhimõtete peatükis või sihtkaitsevööndite peatükis reguleeritud tegevused, mis on määrusega lubatud ja mida tehakse tulu saamise eesmärgil, ning tegevused, mis on lubatud või lubatud kaitseala valitseja nõusolekul ja millega kaasneb teatamis- või loakohustus, on kaitseala sihtkaitsevööndis lubatud majandustegevus. Kaitse-eeskirjaga lubatakse sihtkaitsevööndis majandustegevust, mis ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

Sihtkaitsevööndis on keelatud loodusvarade kasutamine ning uute ehitiste püstitamine, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul rajatiste püstitamine kaitseala tarbeks ning tehnovõrgu rajatiste püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu tarbeks. Loetletud tegevuste keelamine on kooskõlas looduskaitseaduse § 30 lõikega 2. Sihtkaitsevööndisse jäävad loodusdirektiivi elupaigatüübid, millele tuleb tagada soodsa seisundi säilimine, st nende looduslik levila on muutumatu suurusega või laieneb. Loodusvarade kasutamise ja ehitiste püstitamise keeld on vajalik ka loodusliku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamiseks. Vööndit läbib kaitseala piiranguvööndisse jäävaid kinnistuid teenindav elektriõhuliin. Tulevikus võib osutada vajalikuks muuta liini trassi või paigaldada uusi kaableid (nt internetikaabel). Kaitseala valitseja nõusolekul rajatiste püstitamine kaitseala tarbeks võimaldab paigaldada loodushariduse eesmärgil infotahvleid, millel on tähtis osa külastajatele teabe jagamisel. Tee või tootmisotstarbeta ehitise püstitamine sihtkaitsevööndisse pole mõttekas, kuna olemasolev kohalike teede võrgustik katab kaitsealal olevate kinnistute vajaduse ning kõik olemasolevad hooned ja õuealad on tsoneeritud piiranguvööndisse.

## **2.5.5. Piiranguvöönd**

### **2.5.5.1. Piiranguvööndi eesmärgid**

Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse. Lasila looduskaitsealal on Lasila piiranguvöönd, mis paikneb neljas lahustükis. Lasila piiranguvööndi kaitse-eesmärk on looduse mitmekesisuse, maastikuilme ja poollooduslike koosluste säilitamine ning haruldaste, ohustatud ja kaitsealuste liikide ning nende elupaikade kaitse. Kaitseala põhja- ja keskosas asuvad piiranguvööndi lahustükid on peamiselt metsaalad, mis ei vasta elupaigatüübile ning

on inimtegevusest tugevasti mõjutatud. Piiranguvööndi metsad on puhervööndiks kaitsealuste liikide elupaikade ja looduskaitseks väärtuslikumate elupaigatüüpide ümber ning hoiavad metsamassiivi sidusust. Piiranguvööndi ülesanne on sihtkaitsevöönditele vajalike puhvertsoonide loomine, seega lähtuvad piiranguvööndis kehtestatud kitsendused suuresti sihtkaitsevööndite väärtustest. Lasila piiranguvööndis tuleb eelkõige vältida tegevusi, mis takistavad maastikuilme ja bioloogilise mitmekesisuse säilimist.

#### **2.5.5.2. Lubatud tegevused piiranguvööndis**

Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus, arvestades kaitse-eeskirjas sätestatud erisusi, mis on määratud §-des 6 ja 17.

Piiranguvööndis on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Suurema rahvaürituse korraldamiseks on vajalik taotleda kaitseala valitsejalt nõusolek, et kaitseala valitseja saaks ürituse korraldamisele seada tingimusi rahvahulkade hajutamiseks ja suunamiseks kohtadesse, kus kaitseala kaitseväärtusi ei kahjustata ja kus tallamine ei ohusta kaitsealuste taimeliikide püsijäämist.

Arvestades looduskaitseaduse ja kaitse-eeskirjaga sätestatud piiranguid, on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud teede ja tehnovõrgu rajatiste rajamine, uute hoonete püstitamine hoonete juurde õuemaale ja algsetesse taluõuekohtadesse, rajatiste püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks. Teede ja tehnovõrgu rajatiste rajamine kaitseala piiranguvööndisse võib osutuda vajalikuks, sest on oluline, et kohalikel elanikel on olemas tänapäevane kommunikatsioonivõrk ja hea juurdepääs oma kinnistule. Tulevikus võib osutuda vajalikuks elektriõhuliinide asendamine elektrimaakaabelliinidega. Hooneid võib püstitada hoonete juurde olemasolevale õuemaale, seega ei saa kinnistule moodustada uut hoonete kompleksi, mis rikuks olemasolevaid metsa- ja niidukooslusi ning maastikuilmet. Erandina võib kaitseala valitseja nõusolekul püstitada hooneid väljaspool olemasolevat hoonestatud õuemaad algsetes taluõuekohtades, kuna see on kooskõlas traditsioonilise maastikuilme hoidmisega. Kaitsealal puuduvad looduslikud veekogud. Kaitseala valitseja nõusolekul on tehiseveekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine lubatud.

Lasila looduskaitseala üks peamisi kaitse-eesmärke on metsakoosluste säilitamine. Piiranguvööndi metsad mõjutavad kaitseala maastikuilmet ning on tähtsad puhveralad sihtkaitsevööndi metsadele, kus asuvad olulised haruldaste ja ohustatud liikide kasvukohad. Seetõttu on vajalik kindlustada metsakoosluste säilimine ja järjepidev areng, mille tagab metsade vanuselise ja liigilise struktuuri mitmekesisus.

Looduskaitseadus keelab piiranguvööndis uuendusraie, kui kaitse-eeskirjaga ei sätestata teisiti. Lasila looduskaitseala piiranguvööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud lageraie hall-lepikutes ja kuusikutes uue metsapõlve tekke soodustamiseks, kusjuures raielangipindala ei ületa hall-lepikutes 1 ha ja kuusikutes 0,5 ha. Metsaseaduse § 29 lõike 5 punkti 2 kohaselt on lageraie lubatud 80–120-aastastes kuusikutes. Keskkonnaministri 27. detsembri 2006. a määruse nr 88 „Metsa majandamise eeskiri” § 5 lõike 1 kohaselt on turberaied kuusikutes keelatud. Hall-lepikutes 1 ha ja kuusikutes 0,5 ha suuruse lageraielangipiiirangu seadmise eesmärk on vähendada tuule- ja päikesekahjustusi ning säilitada ühtlast metsamassiivi. Kaitseala kuusikud asuvad enamasti nõlvadel, kus lageraielangist tulenevad

häiringud ümbritsevale metsale on veel tugevamad. Kuna hall-lepikute taastumine on kiirem ja seal on väiksem oht tuulekahjustuste tekkeks, on lepikutes lubatud raielangi suurus 1 ha.

Puistutes, kus metsa on võimalik majandada turberaietega, on lageraie keelatud. Nii tagatakse paremini maastikuilme säilimine, koosluste ja liikide kaitse ning hoitakse ära liiga kiired muutused piiranguvööndi metsade vanuselises struktuuris. Turberaie on lubatud langi pindalaga kuni 2 ha, et hoida ära suurte, liikidele ebasobilike lankide teke. Väikeste lankidena tehtud raie on sarnasem looduslikele häiringutele ja metsakoosluse kui terviku taastumine toimub kiiremini. Puistus, kus laialehiste puuliikide osakaal on vähemalt 50%, on turberaie keelatud. Selliseid metsi leidub piiranguvööndis väga väikeste tükkidena kokku u 1 ha-l. Lubatud on hooldusraie. See on vajalik, et säilitada väärtuslik laialehise metsa kooslus, millele on iseloomulik suur bioloogiline mitmekesisus.

Raie tegemisel tuleb säilitada koosluse looduslik tasakaal ning liikide ja vanuse mitmekesisus. See on oluline eeskätt liikide kasvukohtade ja levikukoridoride säilimiseks. Sellega soodustatakse puistu mitmekesisust, haruldaste ja ohustatud liikide levikut ning nende liikide elupaikade säilimist. Kaitseala piiranguvööndisse on lisaks puhveraladena toimivatele metsadele määratud ka loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüübi okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad – 9060) kriteeriumitele vastavad metsaosad. Kuna tegemist on keskmise (C) või potentsiaalse esinduslikkusega suhteliselt väikeste aladega kaitseala välispiiril, pole neid sihtkaitsevööndisse arvatud. Nende metsade puhul on tegemist enamjaolt keskealiste kuuse enamusega segametsadega, milles leidub ka laialehiseid puuliike. Liikide elupaikade ja loodusliku mitmekesisuse säilitamiseks tuleb need raietegevuse käigus kasvama jätta.

#### **2.5.5.3. Vajalikud tegevused piiranguvööndis**

Piiranguvööndis on poollooduslike koosluste ja looduslike rohumaade esinemisaladel nende ilme ja liigilise koosseisu tagamiseks vajalik niitmine, loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde harvendamine. Piiranguvööndis on registreeritud 12,5 ha poollooduslikke kooslusi, millest 1,4 ha on madala (D) esinduslikkusega. Lisaselgitus on esitatud käesoleva seletuskirja punktis 2.5.4.3.

#### **2.5.5.4. Keelatud tegevused piiranguvööndis**

Piiranguvööndis on keelatud puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine, kuna see vaesestab looduslikku mitmekesisust ja maastikuilmet. Keelatud on uue maaparandussüsteemi rajamine. Kaitsealal puuduvad liigniisked alad, mistõttu pole maaparandussüsteemide rajamine vajalik. Keelatud on maavara kaevandamine, mis ohustaks elupaigatüüpide ja kaitsealuste ohustatud ja haruldaste liikide säilimist. Puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt on keelatud, sest see kahjustab kaitsealuseid taimeliike (nt kaunist kuldkinga, villtulikat) ja reljeefset maastikku. Vihma- või lumesulamiperioodidel võib raskete veokite kasutamine kaldpinnal põhjustada pinnase valgumist orgudesse. Samas võib kaitseala valitseja anda loa puidu kokku- ja väljaveoks ka külmumata pinnaselt, kui pinnas seda võimaldab. Piiranguvööndis on keelatud biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, välja arvatud õuemaal ja põllumaal. Nende kasutamine muudab oluliselt metsa- ja niidukoosluste taimkatte liigilist koosseisu.

### 3. Menetluse kirjeldus

Lasila looduskaitseala kaitse-eeskirja avalik väljapanek toimus 25. mail–9. juunil 2015 Keskkonnaameti Viru regiooni Rakvere kontoris ning Rakvere ja Tamsalu Vallavalitsuses. Teade kaitse-eeskirja avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta avaldati 22. mail 2015 ajalehes Eesti Päevaleht, kohalikus lehes Virumaa Teataja ja väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Vastavalt looduskaitseaduse § 9 kohasele kaitse alla võtmise menetlusele saadeti kaitsealal paiknevate kinnisasjade omanikele teated tähtkirjaga. E-kirjad saadeti Rakvere ja Tamsalu Vallavalitsusele, Riigimetsa Majandamise Keskusele, Lääne-Viru Maavalitsusele ja Keskkonnainspektsiooni Lääne-Virumaa Büroole. Kinnistute omanikke, keda ei olnud võimalik tuvastada, teavitati kuulutusega üleriigilises väljaandes Eesti Päevaleht 1. juulil 2015 ja neile anti kaks nädalat aega ettepanekute esitamiseks.

Kaitse-eeskirja avalik arutelu toimus 18. juunil 2015. a Keskkonnaameti Rakvere kontori saalis, kus osales koos Keskkonnaameti töötajatega kuus inimest. Avaliku väljapaneku jooksul tehti järgmine ettepanek:

Maaüksus	Ettepaneku sisu	Tulemus
Metsakünka ja Valli	Maaomanik pole nõus, et maaüksused jäävad looduskaitsealale. Põhjuseks asjaolu, et majandustegevus on looduskaitsealal keelatud, mis põhjustab majanduslikke raskusi.	<b>Ei arvestatud.</b> Valli maaüksus asub piiranguvööndis ja Metsakünka maaüksus osaliselt sihtkaitsevööndis. Maaüksused asuvad Lasila looduslal, sihtkaitsevööndi osas on metsaelupaigatüüp 9060 (okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel). Maaomanikule on selgitatud, et piiranguvööndis pole metsa majandamine täielikult keelatud. Piirangud on seatud raielangi suurusele, mis on kirjas määruse eelnõu § 15 lõike 2 punktides 5 ja 6. Selgitatud on ka metsatoetuse ja maa riigile omandamise võimalusi.

### 4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamisel on arvestatud EÜ Nõukogu direktiiviga nr 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitsest (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).

EÜ Nõukogu direktiivi nr 92/43/EMÜ ehk loodusdirektiivi artikli 2 lõike 1 kohaselt on nimetatud direktiivi eesmärk looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taime- ja loomastiku kaitsemiseks kaasa aidata bioloogilise mitmekesisuse säilimisele EL liikmesriikide territooriumil. Loodusdirektiivi artikli 3 lõigete 1 ja 2 kohaselt luuakse Euroopa ökoloogiline võrgustik Natura 2000, mille loomisse annab oma panuse iga liikmesriik võrdeliselt sellega, millisel määral leidub tema territooriumil loodusdirektiivis nimetatud looduslikke elupaigatüüpe ja liikide elupaiku. Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 2

alapunktiga 177 on Natura 2000 võrgustiku loodusalaks esitatud Lasila loodusala, mis hõlmab osaliselt Lasila looduskaitseala. Seetõttu tuleb Lasila looduskaitsealal tegevuste kavandamisel hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

Lasila looduskaitseala on kinnitatud Natura 2000 võrgustiku alaks Euroopa Komisjoni 12. novembri 2007 otsusega 2008/24/EÜ, millega võeti vastavalt nõukogu direktiivile nr 92/43/EMÜ vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade esimene ajakohastatud loetelu (teatavaks tehtud numbriga K(2007) 5402 all, ELT L 012, 15.01.2008, lk 118–382). Viimati ajakohastati boreaalse biogeograafilise piirkonna loodusalade nimekirja Euroopa Komisjoni 3. detsembri 2014 rakendusotsusega (EL) 2015/73, millega võeti vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade loetelu kaheksas uuendatud versioon (teatavaks tehtud numbriga C(2014) 9092 all, ELT L 18, 23.01.2015, lk 485–695).

Pärast määruse jõustumist tehakse Euroopa Komisjonile ettepanek lisada Lasila loodusala eesmärkidesse elupaigatüüp okasmetsad oosidel ja moreenikuhatistel (sürjametsad – 9060) ning muuta Lasila loodusala piire.

Lasila loodusala piiride muutmisel lisandub loodusala koosseisu kinnistu Porkuni metskond 15 (78701:001:0069) 7,9 ha ulatuses.

Loodusala osakaal suureneb järgmistel kinnistutel: Karjäärrikünka (78701:001:0102) 0,8 ha ulatuses, Loobu metskond 164 (66204:003:0279) 0,3 ha ulatuses ja Porkuni metskond 14 (78701:001:0360) 2,4 ha ulatuses.

Loodusala osakaal väheneb Saariku (66204:003:1231) kinnistul 4,8 ha ulatuses.

## **5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused**

Määruse mõju on positiivne loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega kaasa inimeste põhivajaduste ja elukvaliteedi tagamisele. Määruse kaitse-eesmärkide täiendamine metsaelupaigatüüpidega aitab kaasa väärtuslike metsaelupaikade säilitamisele ja nende soodsa seisundi saavutamisele. Kaitse-eesmärkide täiendamine liikidega aitab hoida looduslikku elurikkust.

Uue kaitse-eeskirja kehtestamine aitab kaasa rahvusvaheliste kohustuste täitmisele, seega on mõju välissuhetele positiivne. Looduse mitmekesisuse ehk elurikkuse säilitamise ja suurendamise vajaduse sätestavad nii Euroopa 2020 kui ka Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava. Sellest tulenevalt on elurikkuse vähenemise peatamiseks ja taastamiseks kinnitatud EL elurikkuse strateegia aastani 2020 (KOM(2011)2441), mis seab liikmesriigile konkreetsed ja mõõdetavad eesmärgid elurikkuse (liikide ja elupaikade seisundi) parandamiseks aastaks 2020. Kinnitatav õigusakt toetab otseselt nende eesmärkide saavutamist.

Lasila looduskaitseala on hoiualana juba riikliku kaitse all, mistõttu puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele. Looduskaitseliste piirangute kehtestamisel lähtutakse loodusväärtustest ja sellest, kus need esinevad. Planeeringud tuleb kooskõlla viia kehtestatud õigusaktidega. Meile teadaolevalt vastuolusid



kehtivate planeeringutega ei ole. Eelnõu avalikustamise käigus saadeti kohalikele omavalitsustele ja maaomanikele arvamuse avaldamiseks eelnõu materjalid. Looduskaitseaduse § 9 lõike 71 punktide 3 ja 4 järgi on avalikustamise üheks eesmärgiks saada menetlusosalistelt neile teadaolevad andmed, mis omavad puutumust antud eelnõuga.

Vastavalt maamaksuseaduse §-le 4 kaasneb määruse jõustumisega kohaliku omavalitsuse maamaksutulude mõningane vähenemine. Maamaksuseaduse § 4 lõike 3 kohaselt hakkab maamaksusoodustus kehtima kaitse-eeskirja jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuaril. Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punkti 11 kohaselt kaitsealade sihtkaitsevööndi maalt maamaksu ei maksta ja § 4 lõike 2 kohaselt looduskaitseaduse §-s 31 sätestatud piiranguvööndi maalt makstakse maamaksu 50% maamaksumäärast. Rakvere Vallavalitsuse maamaksutulu väheneb u 280 eurot ja Tamsalu Vallavalitsuse oma u 110 eurot aastas.

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 20 võib riik kokkuleppel kinnisasja omanikuga omandada kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, kinnisasja väärtusele vastava tasu eest. Eelnõukohase kaitse-eeskirja alusel hõlmatakse eraomandisse kuuluvaid maid sihtkaitsevööndisse u 93 ha. Seega on maa omandamise kulud vastavalt Maaameti aruandele „Eesti kinnisvaraturg 2014. aastal” riigieelarvest hinnanguliselt 244 300 eurot. Arvestades seni esitatud maade omandamise taotluste hulka, on huvi maade riigile müümise vastu eeldatavalt tagasihoidlik ja määruse jõustumine ei avalda olulist mõju juba võetud kohustustele. Vajalike vahendite lisataotlust menetletakse üldises korras riigieelarve koostamise protsessis kooskõlas riigi eelarvestrateegiaga ja arvestades eelarvelisi võimalusi.

Seoses Natura metsa toetuse maksimisega kulud suurenevad, kuna Lasila looduskaitsealale tsoneeritakse sihtkaitsevöönd. Hoiualadel makstakse toetust piiranguvööndi summa ulatuses. Sihtkaitsevööndisse tsoneeritakse toetuskõlblikku metsaala 80,8 ha, mis oli varem piiranguvööndis. Natura metsa toetust makstakse Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) ja kaasfinantseeritakse Eesti riigi eelarvest. Toetuse määr Natura 2000 piiranguvööndis asuva ühe hektari metsaala kohta on 60 eurot ja sihtkaitsevööndis 110 eurot aastas. Tsoneeringu muudatuste tulemusena suureneb Natura 2000 erametsatoetuste võimalik kulu kuni 4000 euro võrra.

Seoses Natura aladel poollooduslike koosluste hooldamiseks toetuse maksimisega kulud vähenevad, kuna kaitse alt arvatakse välja 4,5 ha varasemalt puisniiduna inventeeritud ala. Toetuse määr ühe hektari puisniidu kohta oli 238,07 eurot aastas, seega piirimuudatuse tõttu vähenevad kulud 1071,3 eurot aastas.

Riigimetsamaast arvatakse sihtkaitsevööndisse 107,3 ha, millest 15 ha on RMK taastanud puisniiduna. Lähtudes sellest, et vastavalt RMK arvutustele on majanduspiirangutega metsade kavandatavaks raiemahuks ligikaudu 1/10 majandusmetsa lankide keskmisest, ulatub iga-aastane saamata jäänud puidutulu lisapiirangute seadmisel ligikaudu 11 euroni hektari kohta, kokku 1012 eurot.

Riigieelarve strateegia perioodi jooksul kulude maht oluliselt ei muutu.

## **6. Määruse jõustumine**

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

## **7. Vaidlustamine**

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

## **8. Eelnõu kooskõlastamine**

Eelnõu kooskõlastati teiste ministeeriumidega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Kultuuriministeerium ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on eelnõu kooskõlastanud märkusteta. Ülejäänud ministeeriumid on kooskõlastanud eelnõu vaikimisi. Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt, kui kooskõlastaja ei ole sama paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud või jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu kooskõlastatuks.

Marko Pomerants  
Keskkonnaminister